

การวิเคราะห์ทางเลือกในการจัดหาทรัพยากรการเงินสำหรับบัณฑิตศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี
หลักสูตรมหาบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาว ประรณภา คงนูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-631-140-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

114225286.

**AN ANALYSIS OF ALTERNATIVE FINANCING OF GRADUATE EDUCATION:
A CASE STUDY OF MASTER DEGREE PROGRAMS IN
SOCIAL SCIENCES OF CHULALONGKORN UNIVERSITY**

Miss Pradthana Kongpul

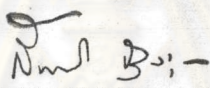
**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics
Department of Economics
Graduate School
Chulalongkorn University**

1994

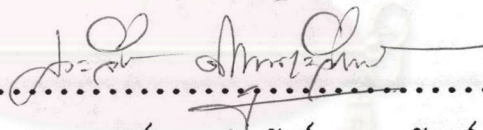
ISBN 974-631-140-9

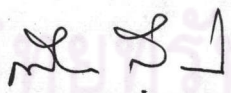
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ทางเลือกในการจัดหาทรัพยากรการเงินสำหรับบัณฑิตศึกษา :
ศึกษาเฉพาะกรณีหลักสูตรมหาบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โดย นางสาวปรารณา คงพล
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กีระนันทน์

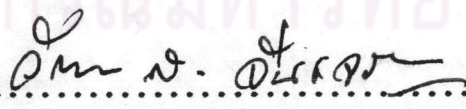
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

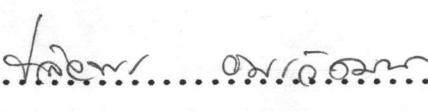

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสูวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ศกุนตะลักษณ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กีระนันทน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณแสง จันเจริญ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลัษณ์พร อมรวัฒนา)

ปรารภณา คงพล : การวิเคราะห์ทางเลือกในการจัดหาทรัพยากรการเงินสำหรับ
บัณฑิตศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีหลักสูตรมหาบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(AN ANALYSIS OF ALTERNATIVE FINANCING OF GRADUATE EDUCATION :
A CASE STUDY OF MASTER DEGREE PROGRAMS IN SOCIAL SCIENCES OF
CHULALONGKORN UNIVERSITY) อ. ที่ปรึกษา : ศ.ดร. เทียนฉาย กิระนันท์,
226 หน้า. ISBN 974-631-140-9

การวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์สถานภาพของแหล่งที่มาของทรัพยากรการเงินสำหรับบัณฑิตศึกษา
ในอดีตและปัจจุบัน และพิจารณาทางเลือกที่เป็นไปได้ในการขยายหรือเพิ่มทรัพยากรการเงินดังกล่าว
โดยใช้ข้อมูลจากโครงการวิจัยสถาบันเรื่อง ทรัพยากรการเงินของบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย :
แหล่งที่มา การใช้และประสิทธิภาพของการจัดการ ซึ่งเป็นการศึกษาข้อมูลในช่วงปีงบประมาณ 2535
และปีงบประมาณ 2536

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของแหล่งที่มาของทรัพยากรการเงินสำหรับบัณฑิตศึกษาในอดีตและ
ปัจจุบันพบว่า มีเพียงหลักสูตรมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี เท่านั้น ที่มีการพึ่งพิงทรัพยากร
การเงินมากกว่า 1 แหล่ง คือ จากงบประมาณแผ่นดินและจากเงินทุนคณะในจำนวนใกล้เคียงกัน ควบคู่
กับเงินทุนบัณฑิตด้วย ในส่วนหลักสูตรมหาบัณฑิตของคณะวิชาอื่น ๆ ทางสังคมศาสตร์นั้น พึ่งพิงงบประมาณ
แผ่นดินเป็นหลักโดยใช้ทรัพยากรการเงินจากแหล่งอื่น ๆ น้อยมาก

ทางเลือกที่เป็นไปได้และเหมาะสมที่สุดในการขยายทรัพยากรการเงิน เมื่อได้รับการจัดสรร
จากงบประมาณแผ่นดินลดลง หรือเมื่อคณะวิชามีความต้องการทรัพยากรการเงินเพิ่มขึ้น คือ การปรับ
อัตราค่าเล่าเรียน กับการจัดกิจกรรมสร้างรายได้อื่น ๆ เช่น การให้บริการทางวิชาการ การบริหาร
ทรัพย์สิน การพัฒนาระบบการเงิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต ปรารภณา คงพล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C560225 : MAJOR ECONOMICS

KEY WORD: FINANCING / GRADUATE EDUCATION / CHULALONGKORN UNIVERSITY

PRADTHANA KONGPUL : AN ANALYSIS OF ALTERNATIVE FINANCING OF GRADUATE EDUCATION : A CASE STUDY OF MASTER DEGREE PROGRAMS IN SOCIAL SCIENCES OF CHULALONGKORN UNIVERSITY. THESIS ADVISOR : PROF. THIENCHAY KIRANANDANA, Ph.D. 226 pp. ISBN 974-631-140-9

This study attempted to analyse past and current states of graduate education financial resource as well as searched for any feasible option to enlarge such resources. Data used in this study were from the institutional research project entitled "Financial Resources of Graduate Education, Chulalongkorn University : Sources, Uses and Management Efficiency" covering the period of 1992-93 budget years.

It was found that the government budget was the only major source of finance in most of the master's degree programs in social science. Income from other sources was generally very minimal. A relatively more diversified source of finance was found only in the Faculty of Commerce and Accountancy where the government subsidy and the faculty self-support fund were equally important supplementary with its graduate-study fund.

If less resource was allocated from the government budget, or if more resources were needed to improve graduate education, a feasible, and probably the most appropriate alternative, choice to enlarge the faculty's financial resource was to raise tuition and fees. In addition, various income-generating activities such as academic extension and services, effective property management effort and efficient improvement in the faculty's financial system were also possible.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... เศรษฐศาสตร์

สาขาวิชา.....

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิติ..... ปรวณา คงพล

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้น ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กีระนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้อนุเคราะห์ให้ใช้ ข้อมูลจากโครงการวิจัยสถาบัน "ทรัพยากรการเงินของบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : แหล่งที่มา การใช้และประสิทธิภาพของการจัดการ" ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งให้ความอนุเคราะห์ทุกสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ศกุนตะลักษณ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณแสง จันเจริญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลัษฏ์พร อมรวัฒนา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งเพื่อให้ออกความคิดเห็นและคำแนะนำ เพื่อปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลงได้

นอกจากนี้ ขอขอบคุณ คุณเคมสัน นิลไพโรจน์ ที่ช่วยเหลือในงานคอมพิวเตอร์ รวมทั้งคุณสุธินีย์ หงวนศิริ คุณสุณี ศิริพงษ์ ตลอดจนพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ทุกท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งให้กำลังใจตลอดมา

ท้ายสุดนี้ ผู้เขียนขอโน้มรำลึกพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้วิชาความรู้แก่ผู้เขียน รวมทั้งพระคุณของคุณพ่อคุณแม่ ที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนตลอดระยะเวลาของการศึกษา ตลอดจนขอขอบพระคุณพี่ชายและน้องชายที่ให้กำลังใจ และคอยช่วยเหลือในหลาย ๆ ด้าน

ปรารภณา คงพล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช

บทที่

1. บทนำ	1
2. แนวความคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
3. วิธีวิจัย	41
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถาบัน	56
5. ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายสถาบัน	96
6. การวิเคราะห์ทางเลือกในการจัดหาทรัพยากรการเงิน	130
7. สรุปและข้อเสนอแนะ	159
บรรณานุกรม	166
ภาคผนวก	171
ประวัติผู้เขียน	226

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 งบประมาณแผ่นดินกับเงินนอกงบประมาณแผ่นดินของสถาบันอุดมศึกษา สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย ปี 2530-2534	6
1.2 สัดส่วนงบประมาณแผ่นดินกับเงินนอกงบประมาณแผ่นดินของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา แห่งชาติ ฉบับที่ 6	7
4.1 จำนวนนิสิตลงทะเบียนและจำนวนนิสิตเต็มเวลาระดับปริญญาโท จำแนกราย หลักสูตร และรายปีงบประมาณ	83
4.2 จำนวนนิสิตลงทะเบียนและจำนวนนิสิตเต็มเวลา ระดับปริญญาตรี จำแนกรายคณะ และรายปีงบประมาณ	84
4.3 จำนวนนิสิตลงทะเบียนและจำนวนนิสิตเต็มเวลา ระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกราย คณะและรายปีงบประมาณ	85
4.4 จำนวนภาคการศึกษาโดยเฉลี่ยที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท เรียนจบจาก หลักสูตร จำแนกรายหลักสูตร และรายปีงบประมาณ	86
4.5 งบประมาณแผ่นดิน ปีงบประมาณ 2535 จำแนกรายหมวดค่าใช้จ่ายและรายคณะ.	87
4.6 งบประมาณแผ่นดิน ปีงบประมาณ 2536 จำแนกรายหมวดค่าใช้จ่ายและรายคณะ.	88
4.7 ค่าตอบแทนการสอนของอาจารย์พิเศษและวิทยากร ที่เบิกจ่ายจากงบประมาณ แผ่นดิน ปีงบประมาณ 2535 และปีงบประมาณ 2536	89
4.8 งบประมาณเงินทุนคณะ ปีงบประมาณ 2535 จำแนกรายหมวดค่าใช้จ่ายและ รายคณะ	90
4.9 งบประมาณเงินทุนคณะ ปีงบประมาณ 2536 จำแนกรายหมวดค่าใช้จ่ายและ รายคณะ	91
4.10 งบประมาณของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย ปีงบประมาณ 2535 จำแนกตามแหล่ง ที่มาและหมวดค่าใช้จ่าย	92
4.11 งบประมาณของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย ปีงบประมาณ 2536 จำแนกตามแหล่ง ที่มาและหมวดค่าใช้จ่าย	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 ค่าใช้จ่ายที่บัณฑิตศึกษาคณะ และสหสาขาวิชาเบิกจ่ายจากเงินทุนบัณฑิต ปีงบประมาณ 2535	94
4.13 ค่าใช้จ่ายที่บัณฑิตศึกษาคณะ และสหสาขาวิชาเบิกจ่ายจากเงินทุนบัณฑิต ปีงบประมาณ 2536	95
5.1 ค่าใช้จ่ายจากทรัพยากรการเงินรวมทุกแหล่งต่อหลักสูตร ที่วิเคราะห์จาก นิสิตลงทะเบียน ปีงบประมาณ 2535 จำแนกรายหลักสูตร และรายคณะ	116
5.2 ค่าใช้จ่ายจากทรัพยากรการเงินรวมทุกแหล่งต่อหลักสูตร ที่วิเคราะห์จาก นิสิตเต็มเวลา ปีงบประมาณ 2535 จำแนกรายหลักสูตร และรายคณะ	117
5.3 ค่าใช้จ่ายจากทรัพยากรการเงินรวมทุกแหล่งต่อหลักสูตร ที่วิเคราะห์จาก นิสิตลงทะเบียน ปีงบประมาณ 2536 จำแนกรายหลักสูตร และรายคณะ	118
5.4 ค่าใช้จ่ายจากทรัพยากรการเงินรวมทุกแหล่งต่อหลักสูตร ที่วิเคราะห์จาก นิสิตเต็มเวลา ปีงบประมาณ 2536 จำแนกรายหลักสูตร และรายคณะ	119
5.5 ค่าใช้จ่ายต่อนิสิตลงทะเบียน ปีงบประมาณ 2535 จำแนกรายหลักสูตรและราย คณะ	120
5.6 ค่าใช้จ่ายต่อนิสิตลงทะเบียน ปีงบประมาณ 2536 จำแนกรายหลักสูตรและราย คณะ	121
5.7 ค่าใช้จ่ายต่อนิสิตเต็มเวลา ปีงบประมาณ 2535 จำแนกรายหลักสูตรและรายคณะ	122
5.8 ค่าใช้จ่ายต่อนิสิตเต็มเวลา ปีงบประมาณ 2536 จำแนกรายหลักสูตรและรายคณะ	123
5.9 ค่าใช้จ่ายต่อผู้สำเร็จการศึกษา ปีงบประมาณ 2535 จำแนกรายหลักสูตรและ รายคณะ	124
5.10 ค่าใช้จ่ายต่อผู้สำเร็จการศึกษา ปีงบประมาณ 2536 จำแนกรายหลักสูตรและ รายคณะ	125
5.11 ร้อยละของค่าใช้จ่ายจากทรัพยากรการเงินแต่ละรูปแบบ เมื่อเทียบกับทรัพยากร การเงินรวมที่วิเคราะห์จากนิสิตลงทะเบียน ปีงบประมาณ 2535 จำแนกราย หลักสูตรและรายคณะ	126

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.12 ร้อยละของค่าใช้จ่ายจากทรัพยากรการเงินแต่ละรูปแบบ เมื่อเทียบกับทรัพยากรการเงินรวมทั้งวิเคราะห์จากนิสิตเต็มเวลา ปีงบประมาณ 2535 จำแนกรายหลักสูตรและรายคณะ	127
5.13 ร้อยละของค่าใช้จ่ายจากทรัพยากรการเงินแต่ละรูปแบบ เมื่อเทียบกับทรัพยากรการเงินรวมทั้งวิเคราะห์จากนิสิตลงทะเบียน ปีงบประมาณ 2536 จำแนกรายหลักสูตรและรายคณะ	128
5.14 ร้อยละของค่าใช้จ่ายจากทรัพยากรการเงินแต่ละรูปแบบ เมื่อเทียบกับทรัพยากรการเงินรวมทั้งวิเคราะห์จากนิสิตเต็มเวลา ปีงบประมาณ 2536 จำแนกรายหลักสูตรและรายคณะ	129
6.1 ทรัพยากรการเงินจำแนกรายรูปแบบและทรัพยากรการเงินรวมของบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโท ปีงบประมาณ 2536 จำแนกรายคณะวิชา	133
6.2 ทรัพยากรการเงินในรูปแบบเงินงบประมาณแผ่นดิน ทรัพยากรการเงินในรูปแบบเงินงบประมาณแผ่นดินเมื่อลดลงร้อยละ 10 และจำนวนที่ต้องการเพื่อทดแทน ..	134
6.3 ทรัพยากรการเงินแต่ละรูปแบบภายหลังการวิเคราะห์หาทางเลือกในการจัดหาทรัพยากรการเงินทดแทน และร้อยละของทรัพยากรการเงินแต่ละรูปแบบ เมื่อเทียบกับทรัพยากรการเงินรวม	148
6.4 ร้อยละของทรัพยากรการเงินแต่ละรูปแบบ เมื่อเทียบกับทรัพยากรการเงินรวมก่อนมีการลดลงของงบประมาณแผ่นดิน และภายหลังมีการลดลงของงบประมาณแผ่นดิน ร้อยละ 10	148
6.5 ทรัพยากรการเงินรวม ทรัพยากรการเงินรวมเมื่อมีการปรับปรุงคุณภาพบัณฑิตร้อยละ 25 และทรัพยากรการเงินที่ต้องการเพิ่มขึ้นเมื่อปรับปรุงคุณภาพ	151
6.6 ทรัพยากรการเงินแต่ละรูปแบบ ภายหลังการจัดหาทรัพยากรการเงินที่ต้องการเพิ่มขึ้น และร้อยละของทรัพยากรการเงินแต่ละรูปแบบ เมื่อเทียบกับทรัพยากรการเงินรวม	157
6.7 ร้อยละของทรัพยากรการเงินแต่ละรูปแบบเมื่อเทียบกับทรัพยากรการเงินรวมก่อนมีการปรับปรุงคุณภาพบัณฑิต และภายหลังมีการปรับปรุงคุณภาพบัณฑิต โดยสะท้อนที่ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 25	158